

Rapportage: Voor een blijvend thuis

Resultaten van de enquête betreffende de toekomst van de NKiD

Het moderamen van de NKiD vroeg een kleine groep om de resultaten van de enquête samen te vatten t.b.v. de kerkenraad en haar besluitvorming over de toekomst van de kerkgemeente. De rapporteurs leggen de nadruk op de inhoudelijke antwoorden (kwalitatief) en minder op de hoeveelheid zelfde opmerkingen (kwantitatief).

De enquête

Er zijn 784 brieven verstuurd en 124 antwoorden ontvangen. Dit lijkt een tegenvallende score. Doch is deze uitkomst wel in de lijn der verwachting. In gelijksoortige acties responderen gemiddeld 10% van de aangeschreven personen, 16% is dan zo slecht nog niet - en zeker als je daarbij bedenkt dat in deze coronatijd de onderlinge contacten zeer zijn ingeperkt. Het mag als teken van goede betrokkenheid worden gezien dat er ruimschoots materiaal aangeleverd is met veel waardering, ook kritiek en suggesties. Er zijn bedragen toegezegd (waarover verderop in de rapportage).

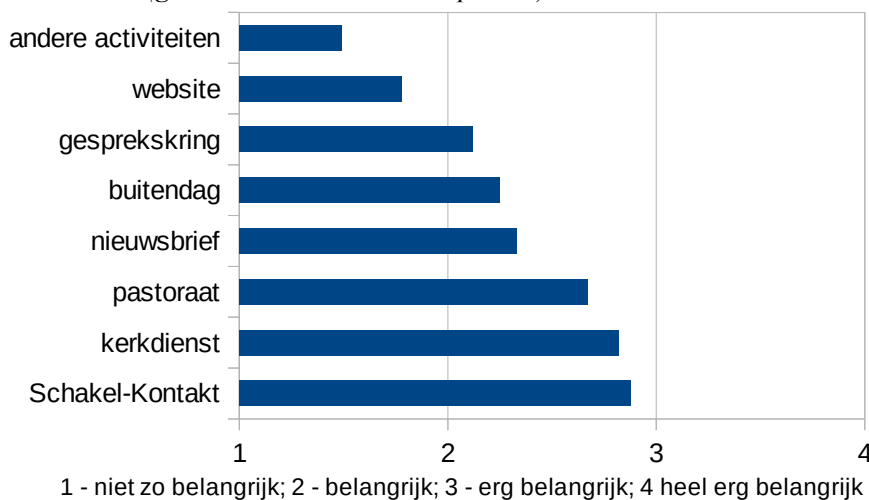
De vragen

De vragen kunnen aldus worden samengevat: wat waardeert u aan uw kerk en wat zou u missen als zij er niet meer was? Dan: wat zou uw kerk aantrekkelijker maken voor u? Tenslotte: Hebt u suggesties voor verdere financiering?

Waarderende antwoorden

Het zal niet verbazen: voor een groot deel van de gemeenteleden zijn de erediensten én pastorale contacten kernactiviteiten van de NKiD. De **buitendagen** doen in waardering nauwelijks onder.

Een grafisch overzicht van het aangegeven belang van verschillende activiteiten (gemiddelden over alle responses)

Gesprekskringen zijn weer door wat minder gemeenteleden gevraagd. Maar voor diegenen die aan gesprekskringen deelnemen zijn deze zeer belangrijk voor contact en verdieping. Deze en andere meer specifieke oecumenische diensten, kerstvieringen, doopdiensten en intrede- resp. afscheidsdiensten staan voor een hoge waardering van onderlinge gemeenschap, ontmoeting en uitwisseling.

Belangrijk wordt gevonden, dat de NKiD in een steeds verder seculariserende omgeving bijdraagt aan het bewaren van je geloof, je geloofstaal (NL), aan meer begrip voor andere geloofsuitingen en kerkelijke tradities van toen en nu.

De **Nederlandse taal** speelt in deze bijeenkomsten een beslissende rol. Zij zorgt voor een niet hoog genoeg te waarderen gevoel van thuis zijn ('*Heimat*') in een ander land. Taal en onderlinge gemeenschap dienen het onderhoud en de verdieping van het meegekregen geloof

rond Bijbeluitleg én geestelijke liederen (bijv. psalmen). Je voelt je meer aangesproken, tot je hart. Een wezenlijke bijdrage aan het geestelijk welzijn voor de deelnemers. De Nederlandse taal en de onderlinge gemeenschap geven je gevoelens van ‘warmte en dankbaarheid’.

In situaties van ziekte en verdriet wordt de **nabijheid van de pastor** als zeer steunend ervaren, maar ook de zorg en het meeleven van gemeenteleden met een telefoontje of een kaartje doen ontzettend goed. Gewaardeerd worden de predikanten als pastores die ‘naast je staan’ (en niet zo zeer als iemand die je vertelt ‘hoe het móet’)

Het contact met een **Duitse zustergemeente** wordt doorgaans goed gewaardeerd en in een breder perspectief überhaupt oecumenische betrokkenheid en oecumenisch engagement. Belangrijk blijft voor enkelen de trouw aan de eigen geloofswortels. Voor sommigen was de NKiD nuttig bij het overgaan naar een Duitse *Kirchengemeinde*. Heel algemeen geeft het samenkomen in een kern van de NKiD het gevoel niet de enige Nederlander te zijn in anderstalige omgeving.

Een grote en zeer gewaardeerde rol in de onderlinge verbondenheid speelt ‘**De Schakel**’, meer nog dan de **website**. Het valt op dat gemeenteleden die niet meer zo actief zijn, juist ‘De Schakel’ noemen als belangrijk tot zeer belangrijk.

Kritische opmerkingen

Voor sommigen is de kern te ver weg. De kern is zowat ‘uitgestorven’, hetgeen betekent ergens anders naar steun te moeten zoeken. Andere missen contact met de pastor of een pastor die wat meer jongeren aanspreekt. De wens naar meer huisbezoek komt in deze context ook naar voren. (Men bedenke hierbij dat er sprake is van grote afstanden voor de pastores én dat de pandemie in deze ook belemmerend heeft gewerkt.)

De kerk heeft inmiddels te veel afstand voor mensen die de kerk niet meer zo belangrijk vinden omdat ze al goed in een *Kirchengemeinde* zijn geïntegreerd of van het kerk-zijn vervreemd zijn geraakt (‘zegt me niets meer’).

De kerk is te klein en de afstanden zijn te groot. De een vindt meer integratie in de *Landeskirchen* een weg, een ander spreekt van ‘opheffing’.

Suggesties

En zo zijn we bij de suggesties die zijn gegeven op de vraag ‘wat maakt de NKiD aantrekkelijker voor u/jou?’

- Zoals al gezegd: meer huisbezoek. Niet alleen door de professionals, maar ook door vrijwilligers (*‘Ehrenamtliche’*).
- Andere activiteiten zoals organiseren van concerten, tentoonstellingen of een reis, waar je met elkaar op stap gaat en je elkaar anders leert kennen.
- Wijk meer af van de traditionele diensten voor themadiensten; misschien ook aantrekkelijker voor jonge gezinnen. Wat dat betreft contacten met scholen (waar mogelijk).
- Focus eens meer op jonge gezinnen en jongeren: vitaliseren het gemeenschapsleven.
- Bijbelkring of gesprekskring iets dichterbij proberen te organiseren.
- Uitnodigen voor een ontmoeting voor Nederlandstaligen (niet per se alleen maar kerkleden) op een centrale plek in de (groot)stad (bijv. Kaufhof in Berlijn), dan uitnodigen voor een wervende dienst (kerst!).

- Goede contacten met Duitse zustergemeenten voor meer uitwisseling. Gemengde 'Gemeindefeste' evt. ook met anderstalige gemeenten naast NL en D.
- Graag meer volk, maakt de gemeente bonter en boeiender. Zet in op meer PR.
- Vasthouden aan eigen resp. dubbele identiteit voor je zelf en als waardevolle inbreng in contacten met anderen.

Er worden nog suggesties gedaan betreffende geldwerving waar de kerkrentmeesters én een groep voor fondsenwerving hun voordeel mee kunnen doen.

Toezeggingen

Van de 124 gemeenteleden die op de vragen hebben geantwoord, hebben kleine 80 aangeschreven personen (dus ook huishoudens met meer dan 1 persoon) extra bedragen toegezegd. Deze belopen zich op ca. 24.000 Euro.

Enkele conclusies

- A Om met het laatste te beginnen: De mogelijkheid om het wegvallen van de subsidie van de EKD via een structurele bijdrage van de leden te compenseren lijkt niet haalbaar. De som van de toegezegde bedragen bedraagt slechts een fractie (plm. 10%) van het jaarlijks benodigde budget, in het geval dat de subsidie in zijn geheel wegvalt. Er zullen andere inkomstenbronnen gevonden moeten worden.
- B Dit betekent tevens dat voor het voortbestaan van de Nederlandse Kerk in Duitsland op bestuurlijk niveau het contact met de EKD moet worden aangehouden voor mogelijke verdere financiële ondersteuning en vervolgens ook in gesprek moet worden gegaan met de respectievelijke Landeskirchen.
- C Samenvattend blijkt uit de response - bij alle kritiek die er is - een grote betrokkenheid onder respondenten. Die betrokkenheid uit zich onder meer in een aantal waardevolle suggesties die ons richting geven op welke punten binnen onze kerk we de focus moeten leggen, om als NKID in de komende jaren aantrekkelijk en relevant te blijven.
- D Het verdient aanbeveling om deze punten in een volgende fase om te zetten in concrete voorstellen en mogelijke activiteiten, om daarmee de kernen een instrument in handen te geven om dit lokaal om te zetten. Voor de uitwerking van zo veel aangedragen ideeën en suggesties zou een projectgroep rond de predikanten kunnen worden gevormd die hiermee aan de slag gaat.

Afsluitend: De betrokkenheid, de ideeën en de wil om toekomstgericht nieuwe wegen te willen inslaan, geeft vertrouwen en het overtuigende gevoel dat het onze geloofsgemeenschap waard is om te behouden en verder te ontwikkelen tot Gods eer, onze gemeente en onze naasten tot zegen.

Februari / maart 2022

De rapporteurs:

Jan-Willem de Bruijn, Rob Maris, Piet Ritsema, Jeanine Treffers-Daller, Rainer Wahl (red.)

Met grote dank aan Marja Kretschmann-Weelink (voorzitter), Doetie Schilder-van der Heide (scriba), en Annie Wagenaar (kerkelijk bureau). Zonder hun eerste inventarisatie van de stapels antwoorden was dit rapport zo niet tot stand gekomen.